

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**IV RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

FEVRAL, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, fevral

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 4-son (fevral, 2026-yil).– 90 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-fevral

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Turayev Ruhiddin, Safayev Sanjarbek

YER TUZISH LOYIHALARINI YURITISHDA YERLARNI BOSHQA YER TOIFALARIGA O'TKAZILADIGAN YERLARDAN SAMARALI FOYDALANISH	5-9
--	-----

TARIX FANLARI

Omonova Sarvinoz, Baratova Gulzoda

ABU ALI IBN SINO –ILM FAN OSMONINING YULDUZ	10-13
---	-------

Muminov Azizbek

ILMIY TADQIQOT HAMDA GEOSIYOSIY MANFAATLAR O'RTASIDA: TURKISTONDAGI XORIJIY ILMIY EKSPEDITSİYALAR VA MUSTAMLAKACHILIK JARAYONLARI	14-17
---	-------

Darmenov Rustem

HIND-ERON DINIY AN'ANALARI KONTEKSTIDA CHIRIKRABOT MADANIYATINING DAFN MAROSIMI	18-19
---	-------

IQTISODIYOT FANLARI

Xushvaqto'v Jasur

O'ZBEKISTONDA KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINI OMMAVIY BAHOLASH VA PROGNOZLASH MUAMMOLARI	20-25
---	-------

FILOLOGIYA FANLARI

Madiraimova Moxlaroyim

CONSONANT CLUSTERS IN ENGLISH AND THEIR ABSENCE IN UZBEK: CHALLENGES FOR LEARNERS	26-30
---	-------

Xaitbayeva Moxira

COMPARATIVE STUDY OF WORD ORDER IN UZBEK AND ENGLISH SPEECH STRUCTURE	31-34
---	-------

YURIDIK FANLAR

Мухиддинова Эльзода

НЕДОПУСТИМЫЕ ДОКАЗАТЕЛЬСТВА В СТАДИИ ДОЗНАНИЯ: ПРОБЛЕМЫ И ИХ ОСМЫСЛЕНИЕ	35-38
---	-------

PEDAGOGIKA FANLARI

Ganiyev Elyorbek

HUQUQIY KOMPETENTLIKNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	39-44
---	-------

Xabibullayev Alimardon

RIVOJLANGAN DAVLATLARDA QO'SHMA TA'LIM DASTURLARINING PEDAGOGIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI	45-50
--	-------

Abdullayeva Asila

FALSAFIY KONSEPTLARNI O'ZBEKISTON TARIXINING PEDAGOGIK MATERIALLARI BILAN UYG'UNLASHTIRISH	51-56
--	-------

G'ofurova Barnoxon

OLIY TA'LIM JARAYONIDA TALABALARNING KONSEPTUAL FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMNING LOYIHASI	57-59
---	-------

Yuldasheva Maftuna

O'QITUVCHILARNING KORREKTSION FAOLIYATINI REJALASHTIRISH VA BAHOLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH	60-65
--	-------

<i>Samandarova Nargiza</i> IQTISODCHI MUTAXASSIS TAYYORLASHDA TIL VA KASBIY FANLAR INTEGRATSIYASI MASALALARI	66-69
<i>Raxmanova Nigora</i> SHARQ UYG'ONISH PEDAGOGIKASINI ZAMONAVIY TA'LIM SIYOSATI VA STRATEGIYASIGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	70-75
<i>Kamolov Baxtiyor</i> EKOLOGIK TA'LIM VA TARBIYA ASOSIDA TALABALARIDA EKOTURISTIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI	76-82
<i>Mavlonova Dildora</i> INGLIZ TILI DARSLARIDA TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI: TEXNOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA ILMIY-METODOLOGIK TAHLIL	83-85
<i>Tojiboyeva Shohistaxon</i> AXBOROT MUHITIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARI UCHUN TANQIDIY FIKRNI SHAKLLANTIRUVCHI ENG SAMARALI INTERFAOL METODLAR	86-89

SHARQ UYG'ONISH PEDAGOGIKASINI ZAMONAVIY TA'LIM SIYOSATI VA STRATEGIYASIGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI

Raxmanova Nigora Xusanboyevna

Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur tezisda Sharq uyg'onish davri pedagogik tafakkurining konseptual asoslari, uning gnoseologik, aksiologik va antropologik tamoyillari hamda ularni zamonaviy ta'lim siyosati va strategik boshqaruv tizimiga integratsiya qilish imkoniyatlari kompleks falsafiy-pedagogik tahlil etiladi. Sharq mutafakkirlarining (Forobiy, Ibn Sino, Beruniy, Yassaviy, Navoiy va boshqalar) ta'limga doir qarashlari insonparvarlik, ma'naviy-axloqiy kamolot, intellektual mukammallik va jamiyat taraqqiyotining uzviyligi tamoyillari asosida qayta talqin qilinib, ularning zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv, uzluksiz ta'lim, innovatsion boshqaruv hamda milliy ta'lim modeli bilan strukturaviy uyg'unlashuv mexanizmlari ochib beriladi. Tadqiqotda Sharq uyg'onish pedagogikasi nafaqat tarixiy-madaniy meros, balki strategik pedagogik resurs sifatida talqin qilinadi. Muallif tomonidan mazkur merosni zamonaviy ta'lim siyosatiga implementatsiya qilishning institutsional, metodik va aksiologik mexanizmlari ishlab chiqilib, ularning yoshlar ma'naviy dunyoqarashi, ijtimoiy mas'uliyati va kreativ tafakkurini shakllantirishdagi ahamiyati ilmiy asoslanadi. Natijada Sharq pedagogik tafakkurini modernizatsiyalangan ta'lim paradigmasi bilan integratsiyalash ta'lim sifatini oshirish, milliy identifikatsiyani mustahkamlash hamda global raqobatbardoshlikni ta'minlashning muhim omili ekanligi dalillanadi.

Kalit so'zlar: Sharq uyg'onish pedagogikasi, ta'lim siyosati, ta'lim strategiyasi, aksiologik yondashuv, uzluksiz ta'lim, ma'naviy tarbiya, kompetensiyaviy model, milliy ta'lim paradigmasi, innovatsion pedagogika, integratsiya mexanizmlari, pedagogik meros, insonparvarlik tamoyili.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INTEGRATING EASTERN RENAISSANCE PEDAGOGY INTO MODERN EDUCATIONAL POLICY AND STRATEGY

Rakhmanova Nigora Khusanboyevna

Researcher at Namangan State University

Annotation. This thesis provides a comprehensive philosophical and pedagogical analysis of the conceptual foundations of pedagogical thought during the Eastern Renaissance period, its epistemological, axiological, and anthropological principles, and the possibilities of integrating them into modern educational policy and strategic management systems. The educational views of Eastern thinkers (Al-Farabi, Ibn Sina, Al-Biruni, Yassavi, Navoi, and others) are reinterpreted based on the principles of humanism, spiritual and moral development, intellectual excellence, and the interconnection of societal progress. Their mechanisms of structural integration with modern competency-based approaches, lifelong learning, innovative management, and the national education model are revealed. The study interprets Eastern Renaissance pedagogy not only as a historical and cultural heritage but also as a strategic pedagogical resource. The author develops institutional, methodological, and axiological mechanisms for implementing this heritage into modern educational policy and scientifically substantiates their importance in shaping youth's spiritual worldview, social responsibility, and creative thinking. As a result, it is proven that integrating Eastern pedagogical thought with the modernized educational paradigm is an important factor in improving educational quality, strengthening national identity, and ensuring global competitiveness.

Key words: Eastern Renaissance pedagogy, educational policy, educational strategy, axiological approach, lifelong learning, spiritual education, competency-based model, national educational paradigm, innovative pedagogy, integration mechanisms, pedagogical heritage, humanistic principle.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i4/n15>

Kirish: Zamonaviy ta'lim tizimlarining rivojlanishi global va milliy darajadagi siyosiy, ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy kontekstlar bilan bevosita bog'liq bo'lib, ularni shakllantirish jarayonida tarixiy pedagogik meros va falsafiy tafakkur muhim resurs sifatida namoyon bo'ladi. Ayniqsa, Sharq uyg'onish davrida yuzaga kelgan pedagogik yondashuvlar insonning ma'naviy-axloqiy kamoloti, intellektual salohiyatini rivojlantirish va jamiyat taraqqiyotini ta'minlashga qaratilgan konseptual tizim sifatida ajralib turadi. Ushbu davr mutafakkirlari – Abu Nasr Forobiy, Ibn Sino, Al-Beruniy, Yusuf Xos Hojib, Ahmad Yassaviy, Alisher Navoiy va boshqalar – ta'limni faqat bilim berish bilan emas, balki insonning ma'naviy dunyosi, axloqiy-etik qarashlari va ijtimoiy mas'uliyatini shakllantirish vositasi sifatida konseptual tarzda talqin qilganlar. Shu sababli, Sharq uyg'onish pedagogikasi nafaqat tarixiy-falsafiy ob'ekt, balki zamonaviy ta'lim strategiyalari va siyosatini qayta talqin qilishning nazariy-metodologik asosidir. Sharq uyg'onish pedagogikasining asosiy gnoseologik tamoyillari bilimni tizimli, metodik va mantiqiy uzviylik bilan egallashni ta'minlashga qaratilgan bo'lib, bu tamoyillar orqali talaba nafaqat nazariy bilim, balki ijodiy tafakkur va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Forobiyning "Aql va axloq uyg'unligi" kontseptsiyasi va Ibn Sinoning "Ta'lim va tarbiya birligi" yondashuvi pedagogik jarayonning gnoseologik va aksiologik koordinatlarini belgilaydi, bu esa zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv, uzluksiz ta'lim va innovatsion pedagogik texnologiyalar bilan integratsiya qilish imkonini yaratadi[1]. Shuningdek, Sharq mutafakkirlarining ta'limga oid qarashlari insonning ma'naviy rivojlanishi, jamiyatga mas'uliyati, hamda etika va axloqiy qadriyatlar bilan uyg'unlashgan holda strategik pedagogik resurs sifatida talqin qilinadi. Zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasida Sharq uyg'onish pedagogikasini integratsiyalash masalasi bir qancha aspektlarda ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Birinchi navbatda, bu jarayon milliy ta'lim paradigmasini shakllantirish va uning globallashtirish jarayonida identifikatsiyasini mustahkamlash bilan bog'liq. Ikkinchidan, pedagogik merosni modernizatsiyalash orqali uzluksiz ta'lim, yoshlar ma'naviy dunyoqarashi va innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy va amaliy mexanizmlari ishlab chiqiladi. Uchinchidan, aksiologik yondashuv orqali tarbiyaviy jarayon insonparvarlik, axloqiy mukammallik va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillari asosida quriladi, bu esa ta'lim sifatini oshirish va jamiyat barqarorligini ta'minlash imkoniyatini beradi. Sharq uyg'onish pedagogikasi va zamonaviy ta'lim strategiyasi integratsiyasi jarayonida institutsional, metodik va konseptual me'yorlar o'zaro uyg'unlashuvi muhim ahamiyat kasb etadi[2]. Institutsional nuqtai nazardan, bu integratsiya ta'lim boshqaruvi tizimining strategik hujjatlari, milliy ta'lim dasturlari va institutsional standartlari orqali amalga oshiriladi. Metodik jihatdan, Sharq pedagogik merosi interaktiv, debat, loyiha asosida o'qitish va kompetensiyaviy yondashuv kabi innovatsion texnologiyalar bilan uyg'unlashadi. Kontseptual darajada esa, aksiologik va gnoseologik tamoyillar zamonaviy ta'limning maqsad va vazifalarini qayta talqin etadi, shuningdek, yoshlar intellektual va ma'naviy kamoloti uchun optimallashtirilgan pedagogik muhit yaratadi. Bugungi kunda global ta'lim paradigmasining transformatsiyasi natijasida Sharq uyg'onish pedagogikasini strategik ta'lim siyosatiga integratsiya qilishning bir qancha ilmiy-metodologik muammolari mavjud. Ulardan biri – tarixiy pedagogik tajribani zamonaviy kompetensiyaviy modelga moslashtirish masalasi bo'lsa, ikkinchisi – aksiologik va ma'naviy qadriyatlarni innovatsion ta'lim jarayoniga singdirishdagi muvofiqlik masalasidir. Shuningdek, integratsiya jarayonida interdisipliner yondashuvlar, ta'lim texnologiyalari va psixopedagogik metodlarni uyg'unlashtirish, ta'lim sifatini baholash va monitoring mexanizmlarini ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega. Sharq

uyg'onish pedagogikasining zamonaviy ta'limga integratsiyasi masalasi nafaqat ilmiy nazariy tadqiqotlar, balki amaliy innovatsion dasturlar va milliy ta'lim strategiyalarida ham muhim o'rin tutadi[3]. Shu nuqtai nazardan, ushbu tezis Sharq uyg'onish pedagogikasining nazariy tamoyillari, aksiologik va gnoseologik resurslari hamda ularni zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiya qilishning metodik mexanizmlarini ilmiy asoslashga qaratilgan. Tezis natijasida Sharq pedagogik merosini modernizatsiyalangan va kompetensiyaviy ta'lim paradigmasiga integratsiyalash orqali milliy ta'lim tizimining samaradorligini oshirish, yoshlar ma'naviy va intellektual salohiyatini rivojlantirish hamda jamiyat barqarorligini ta'minlashning ilmiy-analitik asoslari yaratiladi. Shu bilan birga, ushbu tadqiqot Sharq uyg'onish pedagogikasining tarixiy tajribasi va zamonaviy ta'lim strategiyasini uyg'unlashtirish orqali pedagogik tafakkur, aksiologik qadriyatlar va intellektual resurslarni uzviy bog'lash imkoniyatlarini ochib beradi. Bu esa o'z navbatida pedagogik nazariyani amaliyot bilan uyg'unlashtirish, ta'lim samaradorligini oshirish va yoshlarni global pedagogik jarayonda muvaffaqiyatli integratsiya qilish uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'lim tizimining strategik rivojlanishi va milliy ta'lim siyosatini shakllantirish jarayonida tarixiy pedagogik tajribaning ilmiy va amaliy ahamiyati tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, Sharq uyg'onish davrida yuzaga kelgan pedagogik tafakkur insonning ma'naviy, axloqiy, intellektual va ijtimoiy kamolotini birlashtiruvchi integrativ tizim sifatida namoyon bo'ladi. Bugungi global va milliy pedagogik kontekstlarda ushbu tarixiy merosning dolzarligi bir nechta jihatdan izohlanadi. Birinchidan, Sharq uyg'onish pedagogikasi insonning ma'naviy-axloqiy va intellektual rivojlanishini strategik resurs sifatida talqin qiladi. Forobiyning aql va axloq uyg'unligi kontsepsiyasi, Ibn Sinoning ta'lim va tarbiya birligi yondashuvi, Yassaviyning axloqiy tarbiya tamoyillari va Navoiyning ma'naviy-axloqiy kamolot konsepsiyasi zamonaviy pedagogik jarayonlarda aks ettirilsa, yoshlar ma'naviy dunyoqarashi, ijtimoiy mas'uliyati va kreativ tafakkuri sezilarli darajada rivojlanadi[4]. Bu esa bugungi kunda innovatsion jamiyatlar va kompetensiyaviy ta'lim modelining shakllanishi uchun muhim ilmiy-pedagogik asos bo'lib xizmat qiladi. Ikkinchidan, global ta'lim paradigmasining o'zgarishi va raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash zaruriyati milliy pedagogik merosni modernizatsiyalash va integratsiyalash talabini oshirmoqda. Zamonaviy ta'lim siyosatida Sharq uyg'onish pedagogikasining gnoseologik va aksiologik tamoyillari – bilishni tizimli, mantiqiy va metodik uzviylik bilan egallash, axloqiy qadriyatlarni shakllantirish, intellektual salohiyatni rivojlantirish – yoshlar kompetensiyalarini yanada boyitish va ularni milliy va global muhitga muvaffaqiyatli integratsiya qilish imkonini beradi. Shu jihatdan, tarixiy pedagogik meros bugungi ta'lim tizimining nafaqat nazariy, balki amaliy resursidir. Uchinchidan, zamonaviy ijtimoiy-siyosiy va madaniy sharoitlarda yosh avlodni ma'naviy-axloqiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Sharq uyg'onish pedagogikasi bu jarayonda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, milliy identifikatsiyani mustahkamlash va yoshlarni jamiyatga mas'uliyatli, axloqiy yetuk shaxslar sifatida tayyorlash vositasi sifatida xizmat qiladi. Shu sababli, mazkur pedagogik yondashuvni zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiyalash nafaqat ilmiy, balki amaliy ahamiyatga ega. To'rtinchidan, uzluksiz ta'lim va innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash jarayonida Sharq uyg'onish pedagogikasi asosida yaratilgan aksiologik va gnoseologik resurslar ta'lim jarayonining sifatini oshirish, interaktiv va kreativ o'qitish metodlarini rivojlantirish, yoshlarni mustaqil va tanqidiy tafakkurga o'rgatish imkoniyatini beradi. Shu nuqtai nazardan, Sharq uyg'onish

pedagogikasining zamonaviy ta'lim tizimiga integratsiyasi innovatsion va kompetensiyaviy pedagogik modelni shakllantirishning strategik omili sifatida dolzarbdir[5]. Natijada, mazkur mavzu nafaqat nazariy tadqiqotlar, balki amaliy dasturlar, ta'lim strategiyasi va milliy pedagogik siyosatni shakllantirishda dolzarb ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim sifatini oshirish, yoshlarning ma'naviy va intellektual salohiyatini rivojlantirish hamda jamiyat barqarorligini ta'minlash uchun ilmiy asos yaratadi. Shu jihatdan, Sharq uyg'onish pedagogikasini zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiyalash bugungi kunda pedagogik tadqiqotlar va ta'lim jarayonining eng dolzarb, zamonaviy va ilmiy-analitik muammolaridan biri hisoblanadi.

Global pedagogik amaliyotlarda Sharq uyg'onish pedagogikasini zamonaviy ta'lim siyosatiga integratsiya qilish konsepsiyasi ayniqsa rivojlangan davlatlar tajribasida qiziqarli ilmiy nazariy va amaliy natijalarni ko'rsatmoqda. Masalan, Yaponiya va Janubiy Koreya ta'lim tizimlarida tarixiy va falsafiy merosga asoslangan pedagogik yondashuvlar yoshlar intellektual va ma'naviy rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bu mamlakatlarda o'quv dasturlariga mahalliy va tarixiy qadriyatlar, etik va aksiologik komponentlar singdirilgan bo'lib, ular Sharq uyg'onish pedagogikasining aksiologik tamoyillari bilan uzviy bog'liq. Yaponiya misolida, "Lesson Study" va "Moral Education" tizimlari orqali talabalarda intellektual bilim bilan birga ma'naviy-axloqiy tafakkur shakllantiriladi. Bu yondashuv Forobiyning "aql va axloq uyg'unligi" kontsepsiyasi va Ibn Sinoning ta'lim-tarbiya birligi tamoyillari bilan parallellikda bo'lib, talabalarning mantiqiy fikrlash, etika asosida qaror qabul qilish va ijtimoiy mas'uliyatni rivojlantirish imkonini beradi. Shu tariqa, Sharq pedagogik merosi Yapon pedagogik tizimida amaliy kontekstga muvaffaqiyatli translatiya qilinadi. Janubiy Koreya pedagogik amaliyotida esa tarixiy meros va zamonaviy innovatsion texnologiyalar uyg'unligi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Masalan, "Character Education" va kompetensiyaviy yondashuv orqali talabalarda etika, jamiyatga mas'uliyat va kreativ tafakkur shakllantiriladi[6]. Bu yondashuvlar Sharq uyg'onish pedagogikasining gnoseologik va aksiologik tamoyillari – bilimni tizimli egallash, axloqiy qadriyatlarni integratsiyalash va intellektual salohiyatni rivojlantirish – bilan bevosita uyg'unlashadi. Shu tariqa, Sharq pedagogik merosi global pedagogik muhitda interdisipliner va interkultural resurs sifatida qabul qilinadi. Shuningdek, G'arbiy Yevropa mamlakatlarida – Germaniya va Finlyandiya misolida – ta'lim strategiyasida tarixiy pedagogik yondashuvlarni modernizatsiyalash orqali uzluksiz va kompetensiyaviy ta'lim modeli yaratilmoqda. Finlyandiya ta'lim tizimida talabalarga etika va ma'naviyatga asoslangan ko'p darajali kompetensiyalarni shakllantirish amaliyoti Sharq uyg'onish pedagogikasi prinsiplariga yaqinlik ko'rsatadi, bu esa yoshlarning ijtimoiy-madaniy moslashuvi va global raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi[7]. Mazkur xorijiy davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, Sharq uyg'onish pedagogikasining aksiologik, gnoseologik va metodik resurslarini zamonaviy ta'lim siyosatiga integratsiya qilish xalqaro miqyosda dolzarb va samarali pedagogik strategiya sifatida namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, bu jarayon milliy ta'lim tizimini globallashtirish sharoitida barqarorlashtirish, yoshlarning ma'naviy-axloqiy va intellektual rivojlanishini ta'minlash, innovatsion va kreativ kompetensiyalarni shakllantirish bo'yicha ilmiy asoslangan strategik model yaratadi.

Sharq uyg'onish pedagogikasini zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiya qilish masalasi xalqaro pedagogik tadqiqotlarda ham dolzarb mavzu sifatida o'rganilmoqda. Britaniyalik pedagog Gert Biesta ta'limni nafaqat bilim va ko'nikma tizimi sifatida, balki shaxsning ma'no yaratish jarayoni sifatida talqin qiladi, uning nazariyasida ta'limning uch

asosiy funksiyasi – qabul qilish, ijtimoiylashtirish va sub'ekt sifatida shakllanish – yoshlarning ma'naviy va aksiologik rivojlanishida markaziy rol o'ynaydi. Biesta pedagogik jarayonni sub'ektiv va aksiologik qatlamlardan ajratmay, har bir o'quvchini bilishdan tashqari, axloqiy qarorlar qabul qila oluvchi shaxsga aylantirishni ta'kidlaydi. Shu jihatdan uning nazariyasi Sharq uyg'onish pedagogikasining aksiologik tamoyillari – Forobiyning “aql va axloq uyg'unligi” va Ibn Sinoning ta'lim-tarbiya birligi kontseptsionalari bilan uzviy uyg'unlashadi va zamonaviy ta'lim siyosatini aksiologik jihatdan boyitadi[8]. Shuningdek, R. Alexanderning tadqiqotlari ta'limning kompetensiyaviy va uzluksiz modelini ishlab chiqishga qaratilgan bo'lib, milliy va xalqaro pedagogik tizimlarda kompetensiyalar – mantiqiy fikrlash, ijodkorlik, kommunikativ va ijtimoiy mas'uliyat – atrofida strukturalanadi. Alexander ta'limda kompetensiyaviy paradigma asosida uzluksiz o'sish modelini ilgari suradi, bunda nafaqat bilim darajasi, balki shaxsning ijtimoiy va aksiologik salohiyati o'lchanadi. Bu yondashuv Sharq uyg'onish pedagogikasining gnoseologik va aksiologik tamoyillari bilan nazariy jihatdan uyg'unlashadi, chunki u ham bilish jarayonini shaxsning axloqiy va ijtimoiy faoliyatiga integratsiyalashga asoslanadi. Shu tariqa, kompetensiyaviy yondashuv Sharq uyg'onish pedagogikasidan olingan aksiologik resursni milliy va global kontekstda uzluksiz ta'lim modeli bilan uyg'unlashtiradi[9]. Biesta va Alexanderning ilmiy yondashuvlari Sharq uyg'onish pedagogikasining zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiyasi masalasini nafaqat tarixiy meros sifatida, balki aksiologik va kompetensiyaviy jihatdan amaliy modelga aylantirish uchun konseptual va metodologik asos sifatida mustahkamlaydi. Biesta ta'limni shaxsning ma'naviy-aksiologik kamoloti kontekstida tahlil qilsa, Alexander kompetensiyaviy ta'lim modeli orqali pedagogik natijalarning uzluksiz va o'lchanadigan tizimini yaratadi. Shu bilan birga, akademik adabiyotlarda Sharq uyg'onish pedagogikasi bilan bog'liq tadqiqotlarda A. Smith, M. Kennedy, J. Dunne kabi olimlarning ishlari ham tilga olinib, ular pedagogik aksiologiya va kompetensiyalar paradigmasi orqali global ta'lim kontseptsionalarini qayta ko'rib chiqishga hissa qo'shadi[10]. Natijada, Biesta va Alexanderning yondashuvlari Sharq uyg'onish pedagogikasini zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiya qilish jarayonining nazariy va metodologik asoslarini boyitadi, uni tarixiy pedagogik merosdan amaliy, kompetensiyaviy va aksiologik jihatdan uzviy modelga aylantirishga imkon yaratadi. Shu tariqa, xalqaro ilmiy tadqiqotlar Sharq uyg'onish pedagogikasi va zamonaviy pedagogik strategiyalar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ochib beradi, bu esa o'z navbatida milliy va global ta'lim tizimlarida samarali integratsiya uchun konseptual zamin yaratadi.

Xulosa: Mazkur tadqiqot doirasida Sharq uyg'onish pedagogikasining zamonaviy ta'lim siyosati va strategiyasiga integratsiya qilishning nazariy, metodologik va amaliy jihatlari kompleks tarzda tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Sharq pedagogik merosi – Forobiyning “aql va axloq uyg'unligi”, Ibn Sinoning ta'lim-tarbiya birligi, Yassaviyning axloqiy tarbiya va Navoiy tafakkuri asosidagi ma'naviy-axloqiy kamolot konseptsionalari – nafaqat tarixiy pedagogik ob'ekt sifatida, balki zamonaviy ta'lim strategiyasini boyituvchi, kompetensiyaviy va aksiologik resurs sifatida amaliy qo'llanilishi mumkin. Zamonaviy pedagogik tizimlarda Sharq uyg'onish pedagogikasini integratsiyalash yoshlar ma'naviy dunyoqarashi, axloqiy mas'uliyati va kreativ tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi, milliy ta'lim paradigmasining identifikatsiyasini mustahkamlaydi, hamda global raqobatbardoshlikni ta'minlaydigan strategik pedagogik model yaratadi. Xorijiy davlatlar – Yaponiya, Janubiy Koreya, Finlyandiya va Germaniya – tajribasi shuni ko'rsatadiki, tarixiy pedagogik merosni zamonaviy

kompetensiyaviy va aksiologik model bilan uyg'unlashtirish ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi va yoshlarning ijtimoiy-madaniy moslashuvini ta'minlaydi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, Sharq uyg'onish pedagogikasini zamonaviy ta'lim siyosatiga integratsiya qilish institutsional, metodik va kontseptual mexanizmlar orqali amalga oshirilsa, u nafaqat pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi, balki milliy pedagogik merosni modernizatsiya qilish va global pedagogik kontekstga muvaffaqiyatli translatatsiya qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, bu integratsiya yoshlar intellektual va ma'naviy kamolotini shakllantirish, jamiyat barqarorligini mustahkamlash va innovatsion pedagogik yondashuvlarni rivojlantirishning samarali vositasi sifatida ilmiy va amaliy jihatdan tasdiqlanadi. Xulosa qilib aytganda, Sharq uyg'onish pedagogikasi nafaqat tarixiy-falsafiy meros, balki zamonaviy ta'lim strategiyasining innovatsion va aksiologik resursi sifatida yuqori pedagogik qiymatga ega bo'lib, uni integratsiyalash jarayoni milliy va global ta'lim tizimlarida samarali pedagogik transformatsiyani ta'minlashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Mamurov B. Umumiy pedagogika //Barcha ta'lim yo'nalishi talabalari uchun darslik:- Toshkent. – 2020. – T. 118.
2. Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. Maulana, 1(1), 29-35.
3. Baratovna A. T. SHARQ DIDAKTIKASIDA "USTOZ-SHOGIRD" ANANALARI //Интернаука. – 2020. – Т. 15. – №. 144 часть 2. – С. 76.
4. Muruvvat, A., & Shohbozbek, E. (2025). THE ROLE OF PRESCHOOL EDUCATION IN SPIRITUAL AND MORAL VALUES IN UZBEKISTAN. Global Science Review, 3(2), 246-253.
5. Qurbonova F. BO 'LAJAK O 'QITUVCHILARNI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA PEDAGOGIK HAMKORLIKNI LOYIHALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI //Scientific journal of the Fergana State University. – 2025. – №. 4. – С. 13-13.
6. Ergashbayev, S. (2025). PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF THE INTEGRATION OF EDUCATION AND UPBRINGING IN THE DEVELOPMENT OF YOUTH'S SPIRITUAL OUTLOOK. SHOKH LIBRARY, 1(10).
7. Rahimova E. G. BARKAMOL AVLOD TA'LIM-TARBIYASIDA USTOZ-SHOGIRD AN'ANASIDAN FOYDALANISH //ЎЗБЕКИСТОНДА МИЛЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 10-ҚИСМ. – С. 376.
8. Atxamjonovna, B. D., & Shohbozbek, E. (2025). FORMING THE SPIRITUAL WORLDVIEW OF YOUTH IN PRE-SCHOOL EDUCATION IN OUR REPUBLIC. Global Science Review, 4(5), 221-228.
9. Xalikova Z. Pedagogika darslik //Nordic_Press. – 2024. – Т. 2. – №. 0002.
10. Ергашбаев, Ш. (2025). O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 314-316.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

IV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, fevral

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
IV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 4-son (fevral, 2026-yil). – 90 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-fevral

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.